

Politiek pagina 2

De Tweede Kamer heeft 60 pagina's met vragen aan minister Blok (wonen) over de veranderingen van het **nieuwe corporatiestelsel**.

Economie pagina 4

Wie het **datacenter** van Google in de Eemshaven mag bouwen, maakt het bedrijf nog niet bekend. Maar het is wel een megaklus van 600 miljoen euro.

Economie pagina 5

Aannemer Den Ouden moest aan bomen schudden om **eikels** te verwijderen die anders in het verse beton van een fietspad hadden kunnen vallen.

Techniek pagina 11

Beijing krijgt een **smogvrij park** van Daan Roosegaarde. De testen ervoor vinden plaats in Cuijk.

Woensdag 24 september 2014 / Dagblad voor de bouw / nummer 162

63 Bouwberichten 17 Aanbestedingen

Keurmerk comfortabel wonen

Banken, investeerders en ontwikkelaars die gelieerd zijn aan de Dutch Green Building Council (DGBC) willen vrijdag een strategie bepalen om de woningmarkt te verduurzamen. Gedacht wordt aan een toekomstig keurmerk voor comfortabel wonen. Dat zei Annemarie van Doorn, directeur van de DGBC gisteren op Ecobouw in Utrecht. Hoe de ambitie precies luidt is nog onduidelijk. "Maar de belangrijkste vragen zijn: hoe krijgen we de eindgebruiker mee en waar liggen volgens ons kansen?" De DGBC, die de kantorenmarkt al redelijk weet te 'vergroenen', wil nu ook de woningmarkt verduurzamen. "In de ruimste zin van het woord", benadrukte Van Doorn (rechts op de foto). "Het gaat niet alleen om energiebesparing, maar ook om zaken als gezondheid, comfort en leefomgeving." Iets willen is één ding, de harten van woonconsumenten laten zich moeilijk stelen, weet de directeur die betrokken was bij de oprichting van de DGBC. "De grote vraag is: waar slaat hij op aan." Foto: Hans R. de Vries
> PAGINA 7: DE WONING MOET WEER KNUS EN GEZELLIG ZIJN

EPC-BEREKENING

DUURZAAMHEID

Kleinere rol installaties bij berekening van epc

Gebouwschil krijgt eigen minimumwaarde in berekening

Merel van der Ham

Den Haag - Installaties krijgen mogelijk een minder grote rol in de berekening van de energieprestatie van een gebouw.

De toekomstige epc-berekening krijgt waarschijnlijk een aparte eis voor de gebouwschil. "De systematiek verandert niet, er wordt alleen een getrapte eis tussen gevoegd die eisen stelt aan de

thermische schil van een gebouw." Dat zegt André Kruithof, lid van de NEN-normsubcommissie Energieprestatie Gebouwen en adviseur bij Nieman Raadgevende Adviseurs. De eis is vergelijkbaar met de Rc-waarde, die eisen stelt aan de isolatie op componentniveau.

De aanpassing komt tegemoet aan een van de grote pijnpunten van de epc-berekening: installaties die ingezet worden als lapmiddel voor een slechte thermische schil. Daarbij komen veel

onderdelen van de gebouwschil in de huidige berekening niet goed uit de verf, stelt Kruithof. "De gebouwvorm heeft veel impact op de energiebehoefte. Het maakt nogal uit of een gebouw compact is, of een buitenissig ontwerp met veel hoeken. Dat kun je nu niet meenemen in de epc-berekening."

Ivo Opstelten, programmaregisseur bij Platform31 en lector aan de Hogeschool Utrecht, ziet brood in de aanpassing. "Omdat de schil een veel langere levensduur heeft dan de installaties. Als bewoners meer moeten betalen voor de energieprestatie van hun woning, zorg dan in ieder geval voor een betere schil." Die eis moet dan wel functioneel geformuleerd zijn. "Dus een eis aan het effect van de schil, zoals de netto warmtevraag voor ruimteverwarming. Die komt nu niet expliciet uit de berekening rollen, maar die kun je er wel uithalen. Stel alsjeblieft geen specifieke eisen aan louter de Rc-waardes. Laat het afwegen van Rc-waardes, U-waardes, glas en luchtdichtheid over aan de bouwers." Of de berekening van de epc daadwer-

kelijk wordt aangescherpt, is een politiek besluit. Een besluit dat nog niet genomen is, nuanceert Kruithof. "Maar er wordt wel over gepraat en gedacht. Voor de uitvoering van de normberekening is dat geen probleem. Die kun je makkelijk aanpassen." Zonder de aanpassing ziet Cauberg-Huygen het belang van installaties juist toenemen.

> PAGINA 3: DE EPC IS DOOD, LANG LEVE DE EPC

> PAGINA 11: SCAN PEILT NOODZAAK EPC-MAATREGELEN

ARBEID

Oudere vindt vaker werk in de bouw

Harderwijk - Bouwbedrijven nemen meer 55-plussers aan, blijkt uit de laatste Arbeidsmarktmonitor van Fundeon. De cijfers over toe- en uitstreders van het eerste kwartaal van dit jaar tonen een flinke groei - met maar liefst 141 procent - van het aantal toetreders en tegelijk een afname van het aantal mensen dat vertrekt uit de sector.

Een opvallende ontwikkeling is de herwaardering van oudere werknemers. Het aantal toetreders van 55 jaar of ouder vertoont ten opzichte van het voorgaande kwartaal de sterkste stijging van alle leeftijdscategorieën. Dat geldt zowel voor het uta- (+245 procent) als het bouwplaatspersoneel (+299 procent). Van de in totaal 5403 geturfdde toetreders in het eerste kwartaal waren er 871 55-plus.

> PAGINA 4: TERUGLOOP PERSONEEL IN DE BOUW VLAKT AF

ADVERTENTIE

PAGEL
Giet- en reparatiemortel

- Mortel voor bouw en industrie
- Professioneel bouwkundig advies
- Vandaag besteld, morgen geleverd

www.pagel.nl ☎ 088 - 540 11 00

ADVERTENTIE

Orona

Liften en roltrappen

Tel: 0172-446116
www.orona.nl

Wereldwijd zijn er 250.000 liften voorzien van Orona-technologie.

“ We willen met de epc iets anders doen dan waarvoor deze is bedoeld ”

ACHTERGROND Epc-berekening

DUURZAAMHEID

Een bouwvakker brengt isolatiemateriaal aan in de gevel van een nieuwbouwwoning in Oud-Beijerland. Foto: Hollandse Hoogte/David Rozing

De epc is dood, lang leve de epc

< VERVOLG VAN PAGINA 1
Den Haag - De epc verdwijnt binnenkort, maar de bezwaren tegen deze meetlat voor energieverbruik blijven voor een deel overeind.

Merel van der Ham

Hoog tijd dat de energieprestatiecoëfficiënt (epc) het veld ruimt. Minister Blok (wonen) kondigde de aftocht medio juni aan in een brief aan de Tweede Kamer. Het energieverbruik in kilowattuur (kWh) per vierkante meter per jaar wordt de nieuwe meetlat. Blok schakelt daarmee de systematiek in Nederland gelijk met de rest van Europa. Nog niet per 1 januari 2015, dan geldt nog de striktere epc van 0,4. Op het moment dat de epc naar 0 schuift, vooralsnog in 2020, stapt de minister over naar de nieuwe definitie. Deskundigen uit het veld zijn blij met de invoering van de nieuwe systematiek. Jan Folkema, directeur van ontwikkelaarskoepel Neprom, denkt en praat mee bij het ministerie van Binnenlandse Zaken over de ontwikkeling. “Energieverbruik per vierkante meter is veel duidelijker naar consumenten dan de epc, het wordt makkelijker woningen met elkaar te vergelijken. We willen daarin nog verder gaan en de consument een maximum energiegebruik voor

verwarming, koeling en warmwater garanderen, bij een bepaald gedrag. Bovendien heeft de epc als bezwaar dat een grondgebonden woning makkelijker aan een scherpe epc komt, zonder vergaande installatietechnische maatregelen, terwijl het voor een appartement nauwelijks mogelijk is om een epc van 0,4 te realiseren. Je kunt op de een voldoende zonnecellen kwijt en bij de ander niet, en dat terwijl het energieverbruik van gestapelde bouw veel lager is.” Jan Willem van de Groep, kwartiermaker van de Stroomversnelling, is in beginsel eveneens positief. “Deze aanpak is veel beter dan een label of epc. Het wordt makkelijker woningen met elkaar te vergelijken.”

Stapelen

De nieuwe maatstaf krijgt echter ook de nodige kritiek te verduren. Van de Groep: “De achterliggende berekeningsmethodiek, de NEN-7120, blijft hetzelfde als nu met de epc, die verandert niet. Het problematische van de epc-berekening is dat aan producten afzonderlijk punten gehangen worden. De systematiek blijft daardoor het op elkaar stapelen van losse producten. Ontwikkelaars en bouwers sprokkelen vervolgens punten bij elkaar om aan de gewenste epc te voldoen, voor slimme engineering is dat dodelijk.”

Ivo Opstelten, programmaregisseur bij Platform31 en lector aan de Hogeschool Utrecht, wijst erop dat deze nieuwe maatstaf net als de epc ongeschikt is voor marketing en communicatie naar de consumenten toe. “Dit heeft nauwelijks relatie met wat de bewoner straks op de meter ziet. Deze eenheid is alleen de energievraag van de woning, uitgedrukt in primaire kilowattuur. Dat is de energievraag, zowel

van warmte als elektriciteit uitgedrukt in de energieinhoud van de hoeveelheid steenkolen c.q. aardgas die nodig zijn om in de energiebehoefte te voorzien.” De bewoner kan daarmee het eigen energieverbruik op de meter nog niet zondermeer inschatten. “Daarvoor moet je ook de warmtevraag in kilojoules en een normverbruik voor huishoudelijke apparatuur toevoegen en een directe vertaling maken naar de grootheden op de warmte-, gas- en/of elektriciteitsmeter.”

Oplevertoets

Het verschil tussen het energieverbruik van een woning op de tekentafel en in de praktijk is al langer een pijnpunt (zie kader). Neprom, NVB, Aedes en Bouwend Nederland zijn in het Lenteakkoord een oplevertoets overeengekomen. Sinds 1 juli 2014 controleert het energielabel voor utiliteit of de aangeleverde epc-berekening ook daadwerkelijk gerealiseerd is. Voor de woningbouw geldt die toets nog niet.

Opstelten nuanceert de kritiek op de achterliggende berekeningsmethodiek. “Er wordt makkelijk gewezen naar de berekeningssystematiek als oorzaak van het probleem. Het is echter nooit bedoeld als ontwerpinstrument, terwijl architecten en ontwikkelaars de EPG dit wel als zodanig zijn gaan gebruiken.” Hij krijgt bijval van André Kruithof, lid van de NEN-normsubcommissie Energieprestatie Gebouwen en adviseur bij Nieman Raadgevende Adviseurs. “We willen met de epc iets anders doen dan waar deze voor bedoeld is. Dan loop je tegen dit soort dingen aan. Als uniforme maatstaf voor de energiezuinigheid van gebouwen, is hij helemaal prima.”

www.cobouw.nl/duurzaamheid

THEORIE EN WERKELIJKHEID

Een onderzoek van het Onderzoeksinstituut OTB van de TU Delft constateerde vorig jaar dat het theoretisch en het werkelijk energieverbruik van woningen ver uit elkaar liggen. Het gasverbruik is in werkelijkheid hoger bij woningen met een A- of een B-label, voor de lagere labels (F en G) schat de berekening het daadwerkelijk gasgebruik ongeveer twee keer zo hoog als in werkelijkheid. De theorie schat het gasverbruik van een G-label vier keer zo hoog als dat in een A-label woning. In werkelijkheid is het ongeveer twee keer zoveel. Volgens de onderzoekers komt dat voor een deel door het bewonersgedrag. Mensen met een tochtig huis stoken zuiniger en later bepaalde ruimten zoals de zolder onverwarmd. Daarentegen stoken bewoners met een A-label meer omdat het huis toch al zuinig is. Het elektriciteitsverbruik is in werkelijkheid voor alle labels ongeveer gelijk, tussen de 2500 en 3000 kilowatt per jaar. Het becijferde verbruik (1000 kWh/jaar) betreft alleen de gebouwgebonden functies zoals verwarming.